

Přehled normálního vývoje dítěte²

Jitka Holmanová

Od narození do jednoho roku

- Sedí bez podpory.
- Leze.
- Dokáže se vzepřít tak, aby stálo – stojí bez pomoci.
- Kutálí míčem při hře s dospělým.
- Bere hračky do ruky a vkládá je do úst.
- Zvedá věci palcem a jedním prstem (pinzetový úchop).
- Překládá předměty z jedné ruky do druhé.
- Opakovaně upouští a zvedá hračku.
- Reaguje na řeč tím, že se dívá na mluvčího.
- Reaguje na jednotlivé aspekty hlasu mluvčího (např. laskavý nebo přísný, mužský nebo ženský).
- Otáčí se směrem ke zdroji zvuku.
- Odpovídá gestem na *ahoj, pápá a vstaň*, jsou-li tato slova doprovázena vhodným gestem.
- Ukončí současnou činnost, je-li mu řečeno *ne* a je-li zápor doprovázen vhodným gestem a tónem.
- Odpovídá správně na otázku *Kde je?* a otázka je doprovázena gestem – *Kde je táta? Kde máš méďu?*

---

²Zpracováno podle: Romanik, S.: *Auditory Skills Program for Students with Hearing Impairment, Special Education and Focus Programs*. Division NSW, Department of School Education, 1990.

- Poslechne pokyn, aby přineslo důvěrně známé hračky a předměty z jiné místnosti.
- Rozumí běžným větám s klíčovými slovy – *Otevři dveře. Podej míč.*
- Opakuje některé samohlásky a souhlásky, brouká a žvatlá, je-li samo nebo jestliže se na ně mluví.
- Interaktivně komunikuje s jinými osobami tak, že napodobuje jejich řečový projev vokalizací.
- Rozpozná význam především prostřednictvím intonace.
- Pokouší se napodobovat řeč.

Jeden až dva roky

- Chodí samo.
- Chodí směrem dopředu i dozadu.
- Sbírá hračky z podlahy, aniž při tom upadne.
- Tahá nebo strká hračku.
- Je schopno samo sedět v dětské židli.
- Chodí po schodech nahoru a dolů (drží se za ruku).
- Pohybuje se při hudbě.
- Staví věž ze tří malých kostek.
- Navlékne čtyři kola na tyč.
- Umístí pět kolíčků do desky s otvory.
- Otáčí dvě nebo tři stránky najednou.
- Čmárá.
- Otáčí knoflíky a klíčky u nábytku.
- Hází míčkem.
- Maluje celým pohybem paže, dělá čáry.
- Říká první plnovýznamová slova.
- Používá jednoduchá slova doprovázená gesty, aby se zeptalo nebo upozornilo na nějakou událost.
- Samo sebe označuje jménem.
- Používá k označení vlastnictví slova *můj* nebo *moje*.
- Jeho slovník má asi 50 slov.
- Sleduje pohyb předmětů očima.
- Poznává rozdíly mezi lidmi: reaguje na cizí osoby pláčem nebo upřeným pohledem.
- Reaguje na výrazy obličeje jiných lidí nebo je imituje.
- Reaguje pohybem – např. zvedá ruku, jestliže někdo řekne *Pojď sem ...*, a otočí hlavu, je-li požádáno *Kde je táta?*, vrtí hlavou na znamení nesouhlasu, hraje *paci, paci*, mává na pokyn *Udělej pápá*.
- Dává malé předměty do krabičky a záměrně je z ní vytahuje.
- Jí samo rohlík, sušenky atd.
- Drží hrneček oběma rukama, pije s podporou.

- Napřahuje ruce a natahuje nohy, je-li oblékáno.
- Spontánně se usmívá.
- Rozdílně reaguje na cizince a na důvěrně známé lidi.
- Věnuje pozornost vlastnímu jménu.
- Reaguje na slovo *ne*.
- Napodobuje jednoduché činnosti a slova jiných osob.
- Rozumí jednoduchým, důvěrně známým pokynům, např. *Dej mi hrnek. Ukaž mi panenku. Vezmi si boty.*
- Odpovídá na slova nebo příkazy vhodnou reakcí, např. *Nech toho. Slez dolů.*
- Je schopno k sobě přiřadit dva podobné předměty.
- Prohlíží s dospělým obrázkovou knihu, ukazuje a jmenuje známé předměty.
- Poznává rozdíl mezi *ty* a *já*.
- Má limitovanou délku pozornosti.
- Používá lžiči, ale bryndá.
- Žvýká potravu.
- Dokáže si sundat boty, ponožky, kalhoty, svetr.
- Dokáže rozepnout dlouhý zip.
- Dokáže oznámit vyměšovací potřeby, přestává nosit pleny.
- Poznává samo sebe v zrcadle nebo na obraze.
- Označuje samo sebe jménem.
- Hraje si samo a rozvíjí vlastní hru.
- Napodobuje chování dospělých při hře.
- Pomáhá uklízet věci.

Dva až tři roky

- S jistotou běží dopředu.
- Skáče snožmo na místě.
- Stojí na jedné noze s pomocí.
- Chodí po špičkách.
- Kope míč dopředu.
- Dokáže otáčet stránky po jedné.
- Stříhá nůžkami.
- Drží tužky palcem a prsty, ne pěstí.
- Začíná trvale preferovat pravou nebo levou ruku ve většině aktivit.
- Napodobuje kruhové, vertikální, horizontální čáry, dělá tečky, čárky, kruhy.
- Válí, dělí, mačká a hněte modelínu, těsto nebo hlínu.
- Ukazuje na obrázku známé předměty a děje.
- Dokáže identifikovat předměty, když mu bylo řečeno, k čemu se používají.
- Rozumí tázacím zájmenům *co* a *kde*. Rozumí záporům *ne*, *nemohu*, *neudělám*.
- Rádo poslouchá jednoduché příběhy a žádá o jejich opakování.
- Spojuje slova svého slovníku do dvouslovných vět.

- Uvádí jméno a příjmení.
- Klade otázky typu: *Co?* a *Kde?*
- Vyslovuje negativní výroky, např. *Nemůžu to otevřít.*
- Projevuje frustraci, není-li mu rozuměno.
- Reaguje na prosté pokyny: *Dej mi míč a vlak. Vezmi si boty a ponožky.*
- Vybírá si a dívá se na obrázkové knihy, pojmenovává zobrazené předměty a identifikuje různé předměty na jednom obrázku.
- Řadí předměty, které k sobě patří: vidlička a nůž, boty a ponožky ...
- Skládá kroužky nebo kostky podle pořadí nebo velikosti.
- Poznává se v zrcadle a označuje se vlastním jménem.
- Téměř bezchybně používá lžici.
- Pije z hrnečku nebo ze sklenice.
- Otevírá dveře stisknutím kliky.
- Samo si svléká bundu.
- S pomocí si bundu obléká.
- S pomocí si myje a utírá ruce.
- Hraje si v blízkosti jiných dětí.
- Sleduje jiné děti, krátce se zapojuje do jejich hry. Brání svůj majetek.
- Začíná si hrát na dům.
- Symbolicky používá předměty, dokonce i ve hře.
- Účastní se jednoduchých skupinových aktivit (např. zpívá, tleská, tančí).
- Zná identitu pohlaví.